



בבית המשפט העליון

דנ"ם 680/19

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז
המבקשת: התנועה למשילות ודמוקרטיה

נ ג ד

המשיבה: הממונה על יישום חוק חופש המידע בהנהלת בתי המשפט

בקשה לדיון נוסף בפסק דינו של בית המשפט העליון
בע"ם 414/18 מיום 13.12.2018 שניתן על-ידי כבוד
השופטים ע' פוגלמן, י' עמית ו-נ' סולברג

בשם המבקשת: עו"ד שמחה רוטמן

בשם המשיבה: עו"ד אודי איתן

החלטה

1. זוהי בקשה לדיון נוסף בפסק דינו של בית המשפט העליון בע"ם 414/18 שניתן ביום 13.12.2018 על ידי השופטים ע' פוגלמן, י' עמית ו-נ' סולברג (להלן: פסק הדין).

רקע, תשתית עובדתית ותחילת ההליכים

2. מקורו של ההליך דנן בבקשה לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: חוק חופש המידע או החוק) שהגישה המבקשת, שהיא עמותה ציבורית, להנהלת בתי המשפט, ובאופן ספציפי לממונה על יישום החוק בה, היא המשיבה. הבקשה כוונה לעיון בתכתובות ומסמכים שהועברו בין נשיאת בית המשפט העליון לבין הוועדה המכונה "ועדת השתיים", שהיא ועדה לא סטטוטורית המייעצת לנשיאת בית המשפט העליון בנושא קידום שופטי שלום לבית המשפט המחוזי (להלן גם: הוועדה). בוועדה חברות כיום שופטת בדימוס של בית המשפט העליון ושופטת בדימוס של בית המשפט המחוזי.

3. ביום 30.1.2017 הבקשה נדחתה. במכתב הדחייה ציינה המשיבה כי הדיונים הפנימיים של הוועדה הם חסויים, והיא הפנתה בעניין זה לכלל 15 לכללי השפיטה (סדרי העבודה של הוועדה לבחירת שופטים), התשמ"ד-1984 (שענינו סודית דיוניה של הוועדה לבחירת שופטים), וכן לסעיפים 9(א) (3) ו-9(ב) (4) לחוק חופש המידע, הקובעים חריגים רלוונטיים לחובה למסור מידע על-פי החוק, ביחס למידע שעלול לפגוע בפרטיות ולתוכנם של דיונים פנימיים, בהתאמה.

4. המבקשת הגישה עתירה נגד החלטת המשיבה לבית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים (עת"ם 29791-03-17, השופט א' דראל). ביום 6.12.2017 דחה בית המשפט המחוזי את העתירה בקבעו כי אין בסיס להורות על מסירת המידע למבקשת, מאחר שהבקשה מופנית לקבלת מידע ממי שחוק חופש המידע אינו חל עליו – נשיאת בית המשפט העליון וועדת השתיים. בעיקרו של דבר, בית המשפט המחוזי קבע כי לא ניתן לשייך את המידע המבוקש להנהלת בתי המשפט, אף אם מבחינה טכנית הוא מצוי פיזית בשליטתה.

פסק דינו של בית המשפט העליון – מושא הבקשה

5. המבקשת הגישה ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי לבית משפט זה, אשר דחה את הערעור פה אחד, אם כי הגיע לתוצאה זו שלא מטעמיו של בית המשפט המחוזי.

6. ראשית, בפסק הדין נקבע כי המידע המבוקש אכן חוסה בגדרי החוק, שכן הוא מידע המצוי בידי "רשות ציבורית" – הנהלת בתי המשפט. זאת, על פי מבחן טכני-פורמלי המתמקד בשאלה היכן בפועל מצוי המידע בעת קבלת הבקשה לעיון בו.

7. שנית, ובהמשך לכך, נבחנה בפסק הדין השאלה האם מתקיימים במקרה דנן הסייגים לגילוי המידע לפי סעיף 9 לחוק חופש המידע. בית המשפט השיב לשאלה זו בחיוב, בקבעו כי חשיפת המלצות הוועדה, הכוללת מכלול נתונים אישיים ומקצועיים בנוגע למועמדים, תגרור פגיעה קשה בפרטיותם. על כן, כך נקבע, המידע חוסה תחת הסייג הקבוע בסעיף 9(א)(3) לחוק חופש המידע. כמו כן, נקבע כי סירובה של המשיבה למסור את המידע המבוקש מתיישב עם הסייג הקבוע בסעיף 9(ב)(4) לחוק, בשים לב לכך שהמלצות ועדת השתיים והדיאלוג בינה לבין נשיאת בית המשפט העליון הם "מקרה מובהק לתיעוד של התייעצות פנימית" (פסקה 17 לפסק דינו של השופט פוגלמן). עוד הוער בהקשר זה כי "ההתייעצות נועדה לאפשר הערכה איכותית של המועמד לשיפוט, בחינה מדוקדקת של רמתו המקצועית של המועמד ושל מזגו השיפוטי, ועמידה על טוהר מידותיו. כל אלה דורשות התבטאות כנה וחופשית, והיעדר חשש לחשיפה ציבורית" (שם). לבסוף, נקבע בפסק הדין כי אמנם הוראת הסודיות הקבועה בכלל 15 לכללי השפיטה אינה חלה במישרין על הוועדה, שאינה סטוטורית, אך הגיונה ותכליתה של הוראה זו אכן חלים על פעולתה ועל חילופי המידע בינה לבין נשיאת בית המשפט העליון ושאר חברי הוועדה לבחירת שופטים, וממילא האמור בה עולה בקנה אחד עם עקרונותיהם של דיני חופש המידע.

8. שלישית, ולבסוף, פסק הדין בחן את השאלה האם נוכח העניין הציבורי במידע המבוקש יש מקום לעשות שימוש בסמכות הקבועה בסעיף 17(ד) לחוק חופש המידע, ולהורות למשיבה למסור חלק מהמידע – זה שאינו חוסה באופן מובהק תחת הסייגים הקבועים בחוק. בפסק הדין נקבע כי חשיפת מידע על הליך בחירת שופטים בישראל היא אינטרס חשוב, בהתחשב בכך שהוועדה לבחירת שופטים פועלת כנאמן הציבור ופעילותה משליכה על איכות פעולתה של הרשות השופטת כולה. עם זאת, נקבע כי מן הצד השני עומדים על הכף זכותם לפרטיות של המועמדים לשיפוט ואיכותו של הליך בחירת השופטים. באיזון הקונקרטי בין הערכים האמורים, כך נקבע, העלויות הנלוות למסירת המידע עולות באופן ניכר על התועלת שתושג כתוצאה ממנה. זאת, לנוכח החשש כי פרסום המידע יגרום לפגיעה קשה בצנעת הפרט של המועמדים, בחופשיות השיח הפנימי וביכולת להעביר התרשמות מלאה ובלתי מסויגת מן המועמדים. כמו כן, צוין כי חשיפת המידע המבוקש תשמש לעקיפת הוראת הסודיות הקבועה בכלל 15 לכללי השפיטה.

הבקשה דנן

9. ביום 28.1.2019 הגישה המבקשת את הבקשה דנן, המכוונת להורות על דיון נוסף בפסק הדין.

10. לטענת המבקשת, משקבע בית משפט זה כי חוק חופש המידע אכן חל על בקשתה, היה עליו לקבל את הערעור ולהחזיר את התיק לבית המשפט המחוזי על מנת לערוך דיון לגופם של דברים. לשיטת המבקשת, ההימנעות מלעשות כן עולה כדי "הלכה דיונית חדשה", מאחר שברגיל כאשר בערכאה הדיונית לא נעשתה בחינה לגופם של דברים עקב מחלוקת על עצם תחולתו של החוק, נוהגת ערכאת הערעור להשיב את העניין לערכאה הדיונית. לטענת המבקשת כלל זה חל ביתר שאת בהליכים לפי חוק חופש המידע, בהפנותה לעע"ם 49/16 רגב נ' דרוקר (10.2.2016) (להלן: עניין רגב).

11. בנוסף, המבקשת טוענת כי בפסק הדין מושא הבקשה נהג בית המשפט בסתירה להלכות הנוגעות ליישומן של סעיף 17 לחוק חופש המידע. לשיטת המבקשת, בעבר הפעיל בית המשפט את סמכותו לפי סעיף זה כאשר מדובר במידע שיש בו עניין לציבור, והורה על מסירת המידע בפרפרזה. המבקשת אף מלינה על כך שבית המשפט לא עיין בחומר הרלוונטי בטרם הכריע בסוגיה זו. לבסוף, המבקשת טוענת כי פסק הדין עומד בסתירה לגישה המצמצמת ביחס לזכותם של אישי ציבור לפרטיות, לנוכח האינטרס הציבורי שבחשיפתם לביקורת.

12. ביום 18.2.2019 הורתה הנשיאה א' חיות על כך שהבקשה תידון על-ידי. לאחר מספר בקשות דחיה מוסכמות הגישה המשיבה את תגובתה ביום 26.5.2019.

13. עמדת המשיבה היא כי דין הבקשה להידחות. המשיבה טוענת כי בפסק הדין לא נקבעה כל הלכה חדשה, ולא כל שכן הלכה חדשה "ברורה ומפורשת" המצדיקה את קיומו של דיון נוסף. כמו כן, המשיבה טוענת כי יש לדחות את הבקשה בהתחשב בכך שטענותיה של המבקשת הן ערעוריות באופיין ונוגעות ליישום הדין בנסיבותיו של המקרה הקונקרטי.

14. באופן יותר ספציפי, במישור הדיוני, המשיבה טוענת כי פסק הדין מושא הבקשה ניתן בגדרה של הסמכות הרחבה של ערכאת הערעור הקבועה בתקנה 462 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן: תקנות סדר הדין האזרחי), שחלה גם בבית המשפט לעניינים מינהליים מכוח תקנה 34 לתקנות בתי משפט לעניינים מינהליים (סדרי דין), התשס"א-2000. המשיבה מציינת כי אמנם עשויים להיות מקרים שבהם ראוי להשיב את התיק לערכאה הדיונית לשם בחינה של מסכת ראייתית נוספת, אולם היא מוסיפה וטוענת כי אין זה המקרה דנן, וממילא ההכרעה בעניין זה מסורה לבית המשפט הדן בערעור.

15. בכל הנוגע לטענות הנוגעות לסעיף 17(ד) לחוק חופש המידע, טוענת המשיבה כי מדובר ביישום קונקרטי של הוראות החוק והפסיקה בנסיבות המקרה – הא ותו לא.

דיון והכרעה

16. לאחר שבחנתי את הדברים הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להידחות.

17. בהתאם לסעיף 30(ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, דיון נוסף בפסק דין ייערך כאשר נפסקה בו הלכה חדשה העומדת בסתירה להלכה קודמת של בית המשפט העליון, או כאשר ישנה הצדקה לקיומו של דיון נוסף מפאת חשיבותה, קשיותה או חידושה של ההלכה שנפסקה בפסק הדין. בהקשר זה נקבע כי יש לבחון האם בפסק הדין מושא הבקשה בית המשפט העליון "חידש הלכה בכוונת מכוון ובמפורש ולא אך בעקיפין על דרך יישומו של דין" (ראו למשל: דנ"ם 3107/18 קרסו נ' מדינת ישראל, פסקה 5 וההפניות שם (7.11.2018)) וכי ההלכה החדשה צריכה "לגלות את עצמה על פני פסק הדין ולהיות ברורה ומפורשת" (ראו: דנ"ם 4726/18 נציגות הבית המשותף ברחוב השונית 10 נ' הוועדה המקומית לתכנון ובניה הרצליה, פסקה 12 וההפניות שם (7.2.2019)).

18. עיון בפסק הדין ובטענות המבקשת מעלה כי אין הצדקה להיעתר לבקשה. פסק הדין לא קבע כל הלכה חדשה. בפסק הדין הוצגה המסגרת הנורמטיבית לדיון בערעור ובהמשך לכך יושמו המבחנים הרלוונטיים – האם המידע המבוקש מצוי ברשות ציבורית; האם מתקיימים סייגים לזכות לקבלת המידע; והאם יש מקום למסור את המידע המבוקש חרף התקיימותם של הסייגים – בנסיבותיה הקונקרטיות של בקשת המידע שהוגשה על ידי המבקשת. למעשה, פסק הדין לא החיל כל גישה מיוחדת לגבי הליכים הנוגעים למינוי שופטים. אדרבה, התקבלה בו הגישה כי חוק חופש המידע חל על הדיון בשאלת העיון בחומר, ובהמשך לכך אך יושמה פרשנותם של החריגים לזכות העיון כפי שפורשו בפסיקתו של בית משפט זה לאורך השנים.

19. אף טענותיה של המבקשת באשר להחזרת הדיון לבית המשפט המחוזי עניינן ביישום סמכותו הרחבה של בית המשפט לפי תקנה 462 לתקנות סדר הדין האזרחי בהתחשב בנסיבותיו של המקרה דנן. בניגוד לנטען, אין מדובר בקביעת "הלכה דיונית חדשה" (ראו: חמי בן-נון וטל חבקיין הערעור האזרחי 197-198, 341-345 (מהדורה שלישית, 2012)).

20. לא למותר להוסיף כי אין בהפניה לעניין רגב כדי לסייע למבקשת, בשים לב לכך שנסיבותיו של עניין רגב היו שונות בתכלית. באותו מקרה לא נבחן יישומו של סעיף 17(ד) לחוק חופש המידע, אלא דווקא יישומו של סעיף 17(ג) לחוק חופש המידע שעניינו מתן הזדמנות לצדדים שלישיים שעלולים להיפגע ממסירת מידע הזדמנות להשמיע טענותיהם עובר למתן פסק הדין. ממילא, ברי כי בעצם העובדה שבמקרה מסוים סבר בית המשפט כי יש מקום להחזיר את התיק לערכאה הדיונית אין כדי ללמד כי יש לפעול באותו האופן בכל מקרה ומקרה.

21. אשר על כן: הבקשה נדחת. במכלול הנסיבות אין צו להוצאות.

ניתנה היום, י"ד בסיון התשע"ט (17.6.2019).

ש ו פ ת